

KÖZHELYEK

Írta: Somogyvári Márta

Az illúziók elvesztése az első vizsgák után kezdődik és a második év végére már mindenkinél teljessé válik. Az alapképlet egyszerű: az elsőévesek átesve a sokszor fordítottan szelektáló felvételikén elvileg egyenlő eséllyel indulnak neki az egyetemnek - mindenestre a lehetőségük megvan arra, hogy felzárkózzanak; az egyetemnek viszont korlátlan a játéktere, hiszen a diákok rávehetők arra, hogy komolyan tanuljanak, ha ennek látják értelmét és ha megfelelő módszerekkel vezetik be őket egyetemi tanulmányaikba. S öt teljes év alatt bármit meg lehet tanítani, még nulláról indulva is. Ennek természetesen az az előfeltétele, hogy az egyetem adja meg hozzá a megfelelő segítséget, és állítson fel szigorú követelményrendszert, s biztosítsa az OKTATÁS magas színvonalát.

Az első probléma természetesen az, hogy mit kell, vagy mit kellene az egyetemen tanulni. A válasz kézenfekvő, és a sajnálatos módon sokak által nem ismert Komplex nevelési program 7. oldalán olvasható: "A hivatásra orientált képzési folyamat során a hallgatókat be kell vezetnünk a tanári és általában az értelmiségi munkához nélkülözhetetlen magasabb szintű tanulás és önképzés fejlettebb módszereibe." Tehát a legfontosabb lenne megtanulni GONDOLKODNI, milliónyi részletkérdés helyett szemléletformáló módszerekkel megismertetni a hallgatókat.

A gyakorlatban viszont szétaprózódnak az egyes szakok. A fő törekvés, legalábbis az órarend tükrében, mintha az lenne, hogy a hallgatók a tudományterület minden ágát ismerjék meg. A dolog itt válik áttekinthetetlené, hiszen féléves kurzusokon, heti egy órában kellen megismerni egyes tudományágak, vagy nyelvek alapjait, és az órák vagy ismeretterjesztő népszerűsítő előadások szintjére süllyednek vissza, vagy pedig, és nem tudni, melyik a rosszabb, az oktató, akinek ez a szakmája, szeretne minél többet bezsufolni ebbe az egy órába - követve a tantörv közismerten ésszerűtlen kötelező és ajánlott irodalom listáit. Az eredmény nem is lehet más, mint teljes sikertelenség. Ezeket a tárgyakat megtanulni nem lehet, a mértéktelenül felhalmozódó lexikai anyag pedig visszariaszt attól is, hogy megpróbáljunk komolyabban belemélyedni az anyagba. Így jó néhány tárgyat törölni kellen a tanrendből, az érdeklődőknek pedig speciális kollégiumokat kellene indítani.

A fontosabb, szakmába vágó szemináriumokon viszont gyakran beáll a csönd, minek egyik oka az is, hogy csak a referens készült, s a többiek mondván ugysem érthetnek jobban a témához, kényelmesen végighallgatják a referátumot, és aztán hazamennek. Pedig elvileg mindenkinek hozzá kell tudni szólni, de hát ki tanított meg minket értő módon odafigyelni és vitatkozni? A középiskolában ez éleve lehetetlen. Az egyetemeken viszont úgy tűnik teljesen mellékessé vált az erre felkészítő elméleti tárgyak oktatása. A "Bevezetés..." című kurzusok fél, legjobb esetben egy évig tartanak, az első évben gyorsan túlesik mindenki rajtuk, és ezzel vége. Pedig ez az a pont, amit a legjobban meg kellene fogni, mert adatoknak, dátumoknak később is mindenki utánanézhet, de ha nem próbált meg megismerni és alkalmazni több, néha esetleg egymással ellentétes metodológiát, ha nem vált vérévé az összefüggések elméleti alapra történő visszavezetése és a szakirodalom kritikai megközelítése, akkor nagyon nehéz dolgozni kikérülve az egyetemről, és kérdéses, hogy mennyi értelme volt az itt eltöltött éveknél. És sajnos legtöbbször nemcsak erre a szintre nem jutunk el, nemcsak ide nem juttat el az egyetem, hanem sokszor az "általános bölcsész műveltség" alapvető elemeit is hiába keressük.